

1893-12-28

AFSENDER

Jens Ferdinand Willumsen

MODTAGER

Johan Rohde

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Afsendersted:

Paris (Frankrig)

Omtalte personer:

Rasmus Christiansen

Sophus Claussen

Den Frie Udstilling

Vilhelm Hammershøi

Emil Hannover

Karen Hannover

Valdemar Kleis

L. Zeuthen

Arkivplacering:

Tilg. 392, Håndskriftsamlingen, Det

Kgl. Bibliotek.

DOKUMENTINDHOLD

Willumsen er fyldt 30 år, og han synes, han er nået den alder, hvor kronen skal sættes på livsværket. Willumsen har dog ikke opnået de mål, han satte sig i ungdommen, og han oplever meget modstand. Han er længe om sine værker, og han får næppe noget færdigt til Den Frie Udstilling. Afslutningsvis takker Willumsen for Rodhes to litografier. Han råder Rohde til at udtænke sine egne motiver frem for at kopiere andres.

TRANSSKRIFTION

1

Torsdag d 28 December 1893

9 rue des Fourneaux.

Paris

Kjære Ven

De har destoværre saa tidt fornemmet hvor sen jeg er til at sætte mig til Skrivebordet, jeg udsatte at svare paa Deres Brev saalænge end til De sankede gloende Kul paa mit Hovede, ved at sænde mig som Julegave Deres første Litografier, nu maa jeg med Undskyldning se at faa rystet disse sviende Kul af.

Ligesom De, er jeg greben af Arbejdsfeber, men jeg har det ikke som De der kan faa Deres Arbejdsfeber til at slaa ud i Arbejde, for mig stiller der sig først en

2

en vanskelig Opgave op for mig at løse, som jeg ganske vist har givet mig selv, dernæst er der en Masse Smaating som kommer imellem mig og mit Arbejde og som altid gør Kravet paa at blive løst først og blive løst absolut uden Indvendinger, det kan engang imellem naar Øjet staar klartseende for alle disse Bagatellers Paatrængenhed gøre mig ganske rasende og derfor utaalelig for mine Omgivelser, og jeg synes da at Dage, Aar, Levetid gaar uden at faa gjort noget af alt det jeg tænker mig, uden at naa det Maal som jeg i Ungdommen satte mig, nu da jeg synes

3

jeg er naaet op i den Alder, trediverne, hvor jeg skulde gjøre det som præger mit Liv, jeg skulde begynde at røre mine Arme til at gjøre den Bevægelse som faar Kronen til at sidde over mit Livs Arbejde, men stadig Modstand foruden, stadig Modstand forinden, kald mig ikke nogen lykkelig Mand. Jeg var et helt Aar om at lave Jotunheimen, og har i 3 Maaneder endnu ikke faaet gjennemtænkt Skitsen blot til det næste Arbejde: Væggen som vil tage 1½ - 2 Aar.

Og saa naar jeg under Haab og meget Arbejde troer

4

at jeg har faaet frembragt det som har bragt ind paa Banen, som bringer til at staa paa egne Ben, saa hænger jeg bare denne Væg hen paa én Væg, ligesom jeg hænger, Jotunheimen, og alle de andre forhen, kald ikke mig nogen lykkelig Mand.

Jeg arbejder altsaa paa denne Skitse til den store Væg, det vil egentlig sige at jeg arbejder paa Ideen som ikke endnu er kommen til Klarhed for mig, jeg er nemlig kommet til det Resultat, at et Kunstværks Ide maa være opfundet af Kunstneren naar denne Ide er færdig er Skitsen ogsaa færdig, og jeg begyn-

5

-der da at udføre den store Væg i sin naturlige Størrelse, c 12 Alen lang. naar den er modelleret igjennem, og jeg derigjennem er kommen til Forstaaelse af Formen af Dragterne, af hvad de forskellige Dele skal bestaa, af deres Grændser o.s.v. Saa bliver den støbt af i Gips, det vil ske henad Midsommers til. ogda er det at jeg trænger til Hjælp hvis De saa stadig har Lyst og vil gjøre mig den Tjeneste at Hjælpe saa kom. Hannover, Christiansen og Topsøs¹ kommer vi en Del sammen med Sofus Clausen ogsaa, de var allesammen til Sammenskudsjuletræ hos os.

6

Hannovers Artikel i Politiken om mig, var jeg naturligvis overordentlig glad for, jeg er Fjols thi jeg forstaar ikke at lægge min Glæde saa stærkt for Dagen overfor ham selv som jeg burde, istedet for bliver jeg tør og kritisk. Vi holder begge meget af ham min Kone og jeg.

Til den fri Udstilling til Foraaret faar jeg neppe noget. Enten vil jeg sende mine Ting uden om i den vide Verden eller skulde jeg falde i Kleis Fælde at leje Jotunheimen til ham for de 1000 Kr han har omtalt til mig; De ved jo nok, at til syvende og sidst melder Pengetrangen sig

7

især da jeg har stort et Arbejde for, i saa dyrt et Atelier.

Deres to Litografier er jeg henrykt for at modtage fra Dem; jeg kan ingen bedre Compliment give Dem for dem, end det synes som om det var saa let at lithografere skøndt jeg ved at det tværtimod er meget svært.

Hammershøjs synes jeg bedst om, skøndt det ligesom det andet er en Smule for tungt i det sorte, jeg er meget glad for dem begge. prøv engang paa i Stedet for at kopiere et Maleri at fange en eller anden vildtflyvende Ide og

8

fæst den paa Stenen, jeg tror da De vil staa mere overlegen overfor Opgaven, end i disse to Tilfælde, man bliver altid i alle Tilfælde den lille

naar man skal efterligne.

Det er kjedeligt med den Tegning til Zeuten, for jeg har ingen ordentlig Tegning jeg kan være bekendt at give, alle mine Tegninger er Arbejdstegninger, Stumper og Stykker heraf og derfra, og tegnes aldrig med Hensyn til at kunne komme ud i Verden, kan jeg blive fri vil jeg det gjerne, kan jeg ikke blive fri, saa maa jeg rode efter en Stump

9

eller et meningsløst Udkast.

-

Saa til Slut
Glædeligt Nytaar
fra os alle 3
til gamle Onkel
Deres
J.F. Willumsen

¹ Topsøs refererer sandsynligvis til Karen [Topsø] Hannover - samt hendes søster Ingeborg Topsøe og mor Pauline Kirstine Topsøe. De tre flytter til Paris i 1892.

Se Dansk Kvindebiografisk Leksikon:

<http://www.kvinfo.dk/side/597/bio/61/origin/170/>

OMTALTE VÆRKER

- J.F. Willumsen: *Jotunheim* (1892-1893) Olie på lærred, træ, malet zink og emalje på kobber, 152x275,5x13 cm. J.F. Willumsens Museum, Acc. 24 J.F. Willumsen: *Det Store Relief* (1893-1928)armor, andre stenarter og forgyldt bronze, 440x646 cm. Statens Museum for Kunst (deponeret på J.F. Willumsens Museum), Acc 2 Johan Rohde: *En syende Pige* (1893) Fotografi, 33.9 x 32.5 cm. Ejlemuseerne (Kunst), inv. nr. 1585 Fotografi efter Vilhelm Hammershøis maleri *En ung pige, der syr* (1887)

1. Toraday d 28 Decembris 1893 ²
J me des Fourneaux.
Paris
Kjære Ven

De har desoværris saa tidt
forneummet hvor sent jeg
er til at sætte mig til Skrive
= bordet; jeg indsatte at svare
paa Deres Brev saalænge
end til De sankede glænde
kul paa Deres ^{mit} Hovede, ved
at sende mig som Julegave
Deres første Litografier; nu
maa jeg med Undskyldning se
at faa rystet disse svende
Kul af.

Ligesom De, er jeg grebet
af Arbejdsfeber, men jeg har
det ikke som De der kan
faa Deres Arbejdsfeber til
at slaa ud i Arbejde, for
mig stilles det sig først en

2 en vanskelig Opgave op
for mig, som jeg ganske vist
har givet mig selv, Dernæst
er der en Masse Smaatings
som kommer imellem mig
og mit Arbejde og som altid
gjør kravet paa at blive
løst først og blive løst
absolut uden Indvending,
det kan engang imellem
naar Qjst staar klartende
for alle disse Bagatellers
Paatrængenhed gjøre mig ganske
rarende og ^{debo} utaalelig for mine
Omgiwelser, og jeg synes da
at Dage, Aar, Levetid gaar
uden at faa gjort noget af
alt det jeg tænker mig,
uden at naa det Maael
som jeg i Ungdommen
satte mig, nu da jeg synes

3

jeg er naaet op i den
 Alder, Trediveerne, hvor jeg
 skulde gjøre det som præger
 mit Liv, jeg skulde begynde
 at røre mine Arme til
 at gjøre den Bevægelse
 som faar Kronen til at
 sætde over mit Livs Arbejde,
 men stadig Modstand for-
 uden, stadig Modstand for-
 inden, kald mig ikke nogen
 lykkelig Mand. Jeg var et
 helt Aar om at lave Jotun-
 heimen, og har i 3 Maanedu-
 endu ikke faaet gennemført
 tænkt Skitser blot tie
 det næste Arbejde: Væggen
 som vil tage $1\frac{1}{2}$ - 2 Aar.
 Og saa naaer jeg under Haale
 og meget Arbejde Troen

4 at jeg har faaet frembragt
det som har bragt ind paa
Banen, som bringer til at
staa paa egne Ben, saa
hænger jeg bare denne Væg
her paa en Væg, ligesom
jeg hænger, Jotunheimen, og
alle de andre forhen, kald
ikke mig nogen lykkelig
Mand.

Jeg arbejder altsaa paa
denne Skitse til den store Væg,
det vil egentlig sige at jeg
arbejder paa Ideen som ikke
endnu er kommen til Klar-
hed for mig, jeg ~~tror~~ nemlig
kommer til det Resultat,
at et Kunstværks Ide maa
være opfundet af Kunstneren
naar denne Ide er færdig, og
Skitsen ogsaa færdig, og ^{jeg} begynder

5
= det da at udføre det store
Væg i sin naturlige størrelse,
p 12 Alen lang. naar den
er modelleret igjennem,
og jeg derigjennem er kommen
til Forstaelse af Formen
af Dragterne, af hvad de
forskellige Dele skal bestaa,
af deres Grænser o.s.v. saa
bliver den støttet af i Gibs,
det vil ske henad Midten
mere til. og da er det at
jeg trænger til Hjælp, hvis
de saa stadig har lyst og
vil gøre mig den Tjeneste
at Hjelpe saa kom.

Hannov, Christiansen og
og Topsø's kommer vi endel
sammen med Søren Clausen
ogsaa, de var allesammen
til Sammenskudsjuletræ hos

6 Hannovers Artikel i Politiken
om mig, val jeg naturligvis
overordentlig glad for, jeg er fjols
thi jeg forstaaer ikke at
lægge min Glæde saa tæt
for Dagen over for ham selv
som jeg burde, i stedet for
blive jeg Tøs og kritisk.
Vi holder begge meget af ham
min Kone og jeg.

Til den fri Udstilling
til Foraaret faar jeg neppe
noget. Enten vil jeg sende
mine Ting uden om i den
vide Verden eller skulde
jeg falde i Kleis Fælde
at leje Jotunheimen til
ham for de 1000 Kr. han
har omstalt til mig; de
ved jo nok, at til Lyvende
og lidt meldet Pengetræng^{sig}

7 især nu da jeg har startet
et Arbejde for, i saa dyrt
et Atelier.

Deres to Litografier er
jeg henrykt for at modtage
fra Dem; jeg kan ingen
bude Compliment give Dem
for dem, end det synes
som om det var saa let
at lithografere skönt jeg
ved at det tværtimod er
meget svært. Hammerskjøjs
synes jeg bedst om, skönt
det ligesom det andet er
en Smule for Tungt i det
sorte, jeg er meget glad for
dem begge. prøv engang
paa i Stedet for at kopiere
et Maleri at ^{fange} ~~fremstille~~ en eller
anden vildtflyvende Fale og

fæst den paa Stenen, jeg
tror da de vil staa mere
overlegen overfor Opgaver,
end i disse to Tilfælde, man
bliver altid i alle Tilfælde
den Lille naar man skal
eftersligne.

Det er kjedeligt med den
Tegning til Leuten, for jeg
har Ingen ordentlig Tegning
jeg kan være bekjendt at
give, alle mine Tegninger
er Arbejdstegninger, Stumps
og Stykker heraf og desfra,
og tegnes aldrig med Hensyn
til at kunne komme ud
i Verden, kan jeg blive fri
vil jeg det gjerne, kan jeg
ikke blive fri, saa maa
jeg rode efter en Stump

9 eller et meningsløst Udkast.

Saa til Slut

Gædeligt Nytaar
fra os alle 3

til gamle Onkel

Deres

J. F. Willumsen